

VOORONTWERP VAN DECREET OVER HET INVOEREN VAN EEN RECHT VAN VOORKOOP VOOR ROEREND CULTUREEL ERFGOED VAN UITZONDERLIJK BELANG EN TOT WIJZIGING VAN HET ONROERENDERFGOEDDECREET VAN 12 JULI 2013 WAT BETREFT DE BESCHERMING VAN TOPSTUKKEN BESCHERMD DOOR DE MONUMENTENWETGEVING

Samenvatting

- Met dit voorontwerp van decreet wordt een voorkooprecht voor de Vlaamse Gemeenschap ingevoerd bij de openbare verkoop van topstukken in de zin van het Topstukkendecreet.

Het voorkooprecht wordt uitgevoerd aan de prijs van het laatste bod.

- Tevens wordt met dit voorontwerp van decreet het Topstukkendecreet van toepassing gemaakt voor toelatingen en subsidiëring van fysieke ingrepen aan topstukken in monumenten beschermd door het Onroerenderfgoeddecreet.
- Met dit voorontwerp van decreet worden tevens bepalingen ingevoerd voor wat betreft gegevensverwerking in uitvoering van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit voorontwerp van decreet strekt tot realisatie van volgende acties opgenomen in de Beleids- en Begrotingstoelichting bij de begrotingsopmaak 2023 (hierna "BBT BO 2023"):

- invoeren van een voorkooprecht voor belangrijke cultuurgoederen bij publieke veilingen. (OD A.2.2 "Beleidskader en instrumentarium afstemmen op de huidige ontwikkelingen en tendensen").

Deze actie werd mee opgenomen in de BBT BO 2023 op basis van de beleidsaanbevelingen die de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed (Topstukkenraad) formuleerde voor de legislatuur 2019-2024.

Deze aanbeveling luidde als volgt:

"De Topstukkenraad ziet de verwerving van topstukken via het Topstukkenfonds als een belangrijke pijler van het Topstukkenbeleid. In dat kader adviseert de Topstukkenraad om, naar analogie van het in Frankrijk geldende 'droit de préemption', een voorkooprecht bij publieke veilingen in te voegen in het

Topstukkendecreet. Een dergelijk voorkooprecht zou de Vlaamse overheid toelaten om bij publieke veiling van kunstwerken, eens de verkoop is afgehamerd door de veilingmeester, in de rechten van de hoogste bidder te treden en het kunstwerk in kwestie te verwerven. Omdat een dergelijk recht enkel tegen het hoogste en finale bod kan worden uitgeoefend, geldt een dergelijk voorkooprecht niet als marktversturend" (advies Topstukkenraad d.d. 12/03/2020).

- invoeren van een verbeterde procedure voor toelatingen en subsidiëring van fysische ingrepen bij topstukken die zowel beschermd worden door het Topstukkendecreet als door het Onroerenderfgoeddecreet (OD A.2.4 "Een sterk partnerschap realiseren met andere beleidsdomeinen, sectorspelers en middenveld).

- Daarnaast voert dit voorontwerp een aantal aanpassingen door in het Topstukkendecreet om dit in lijn te brengen met de GDPR-regelgeving.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Omgevingsanalyse

1. Voorkooprecht

1.1. Voorkooprecht in Vlaanderen.

- **De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen**

De Wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen was de eerste regelgeving met algemene draagwijdte op het behoud van monumenten en landschappen. Deze wet wordt hierna 'Monumentenwet' genoemd. Ze bevatte zowel een regeling voor de bescherming van het onroerend cultureel erfgoed, met name de monumenten, de gebouwen en de landschappen, als voor de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, met name de roerende goederen in overheidsbezit die al dan niet deel uitmaken van monumenten, gebouwen en landschappen.

Artikel 19 van de Monumentenwet bepaalde dat de toelating van de Koning, na advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vereist was voor de restauratie, het herstel of de vervreemding van geïnventariseerde voorwerpen. Het Koninklijk Besluit dat de vervreemding toeliet, kon een recht van voorkoop ten gunste van de openbare verzamelingen van het Rijk bevatten.

- **Het decreet van 17 november 1982 houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium**

Met het decreet van 17 november 1982 kreeg het roerend cultureel erfgoed in de Vlaamse Gemeenschap een beschermingsregeling die in de plaats kwam van de in de Monumentenwet van 1931 ingeschreven regeling.

Artikel 32 van dit decreet voorzag in een recht tot voorkoop ten gunste van de Vlaamse overheid, overdraagbaar naar andere

overheidsinstanties. Dit recht tot voorkoop was zowel van toepassing bij openbare verkopen als bij privéverkopen.

'Artikel 32: Onverminderd het bepaalde in de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen heeft de Executieve, bij verkoop, zowel openbaar of uitterhand, van voorwerpen en verzamelingen behorend tot het roerend cultureel patrimonium en waarvoor beroep werd gedaan op de bepalingen van artikel 23 van dit decreet, een voorkooprecht. Dit recht kan door de Executieve aan andere overheidsinstanties worden overgedragen.'

Dit decreet bleef, door het uitblijven van de nodige uitvoeringsbesluiten, echter grotendeels dode letter. Er werden binnen dit decretale kader geen verkopen gerealiseerd. Dit decreet werd opgeheven bij de invoering van het Topstukkendecreet.

- **Decreet houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang van 24 januari 2003 (Topstukkendecreet)**

Het huidige Topstukkendecreet voorziet bij vervreemding van topstukken niet in een voorkooprecht ten gunste van de Vlaamse Overheid.

1.2. Voorkooprecht Franse Gemeenschap.

1.2.1. Rechtsgrond

Artikel 18 en artikel 19 (hoofdstuk 4) van het decreet van 17 maart 2022 betreffende de bescherming van het roerend cultureel erfgoed.

1.2.2. Beschrijving

De Franse Gemeenschap beschikt over een voorkooprecht, uit te oefenen tegen de prijs van het laatste bod in geval van openbare verkoop van topstukken en belangrijke cultuurgoederen. Daarnaast is de regering van de Franse Gemeenschap eveneens gemachtigd om bij een onderhandse verkoop een voorkooprecht uit te oefenen tegen de prijs die verkoper en koper overeen kwamen.

1.3. Voorkooprecht Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

1.3.1. Rechtsgrond

Artikel 23 van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 25 april 2019 betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed voorziet in een recht van voorkoop.

1.3.2. Beschrijving

Het Brusselse Gewest beschikt over een voorkooprecht, uit te oefenen tegen de prijs van het laatste bod in geval van openbare verkoop van cultuurgoederen beschermd krachtens de bovenstaande ordonnantie. Daarnaast is de regering van het Brusselse Gewest eveneens gemachtigd om een voorkooprecht uit te oefenen tegen de prijs die verkoper en koper overeen kwamen bij een onderhandse verkoop.

1.4. Voorkooprecht buiten België

Het recht van voorkoop is in de beschermingswetgeving van een aantal Europese landen opgenomen. Zo onder meer Frankrijk, Spanje en Italië. Ook buiten Europa kennen verschillende landen (bv. Canada) een dergelijke regeling. In de beschermingswetgeving van Duitsland, Engeland en Nederland wordt dan weer geen voorkooprecht voorzien.

Frankrijk heeft een lange traditie met betrekking tot voorkooprecht. Bij elke openbare verkoop (vente publique) of onderhandse verkoop (vente de gré à gré) van kunstwerken kan de Franse Staat een recht van voorkoop uitoefenen.

De voorwaarden en de procedureregels met betrekking tot dit recht van voorkoop zijn vastgelegd in de artikelen L123-1 tot L123-3 van de Code du Patrimoine.

2. Dubbel beschermde topstukken (beschermd door het Topstukkendecreet en door het Onroerenderfgoeddecreet)

Bij de opstelling van het Topstukkendecreet in 2003 werd ervoor gekozen om zowel roerende goederen als roerende goederen onroerend door bestemming op te nemen in de Topstukkenlijst (zie Stuk 1339 (2002-2003) – Nr. 1, pagina 19).

Artikel 3, §2, van het huidige Topstukkendecreet regelt de samenloop van de beschermingsmaatregelen van het Topstukkendecreet en van de Monumentenwetgeving.

Er werd toen voor gekozen om voorrang te geven aan de bepalingen van de Monumentenwet inzake de toelating tot fysische ingrepen en inzake de subsidiëring van deze ingrepen. De bepalingen van het Topstukkendecreet hierover gelden enkel wanneer de bevoegde minister voor cultuur dit expliciet zo bepaalt. Op dit moment gaat het om een beperkt aantal stukken, met als bekendste voorbeeld het Lam Gods-retabel.

Deze dubbele bescherming – én als topstuk én als cultuurgoed – maakt de regelgeving voor de eigenaar/beheerder echter onnodig complex. De huidige bevoegdheidsverdeling schept onduidelijkheid bij de eigenaars en beheerders over de bevoegdheden van de respectieve overheidsinstanties en is in een aantal gevallen ook nadelig voor de eigenaars en beheerders door de lagere subsidiepercentages die gelden binnen de regeling van het Onroerenderfgoeddecreet.

Vandaar dat dit voorontwerp van decreet voorstelt om naar de toekomst toe de toelatingen tot fysische ingrepen en de subsidiëring van deze ingrepen met betrekking tot topstukken maximaal te regelen via het Topstukkendecreet.

3. GDPR

Het Topstukkendecreet dateert uit 2003. De huidige bepalingen van het Topstukkendecreet zijn niet meer in overeenstemming met de bescherming zoals die voorzien wordt in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) van 14 april 2016.

Beleidsmaatregelen

Dit voorontwerp voert een voorkooprecht in voor de Vlaamse Gemeenschap bij de openbare verkoop van topstukken, vereenvoudigt de samenloop van de beschermingsregelingen die voor topstukken gelden en past het Topstukkendecreet aan voor wat betreft de bescherming van de privégegevens die in uitvoering van het Topstukkendecreet worden bijgehouden

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

De decretale invoering van een voorkooprecht voor de Vlaamse Overheid laat toe dat de Vlaamse overheid voorwerpen verwert die een uitzonderlijke archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap hebben om deze te bewaren en te ontsluiten voor de huidige en toekomstige generaties.

De overige wijzigingen zijn eerder technisch van aard. Deze wijzigingen hebben als dusdanig slechts een beperkte impact.

Armoedetoets

Voor dit ontwerp van decreet werd geen armoedetoets gemaakt omdat de inhoud ervan geen specifieke impact heeft op mensen die in armoede leven.

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

Dit voorontwerp van decreet raakt niet aan de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

De voorkoopregeling zorgt ervoor de Vlaamse Overheid topstukken goedkoper kan verwerven dan in het geval ze actief dient mee te bieden bij een openbare verkoop.

De uitgaven voor aankopen van en subsidiëring van fysische ingrepen op topstukken worden op het Topstukkenfonds aangerekend (zie hoofdstuk VI van het Topstukkendecreet).

Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

Dit voorontwerp van decreet heeft geen rechtstreekse impact op kinderen en jongeren.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Dit voorontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale of provinciale besturen of op Brussel.

Implementatie

Datum inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding is 1 januari 2024.

Communicatie naar belanghebbenden

De veilinghuizen zullen via hun beroepsvereniging geïnformeerd worden over de invoering van het voorkeurecht. Er zal met de beroepsvereniging overlegd worden hoe dit het best gebeurt.

Handhaving en toezicht

De handhaving van de bepalingen uit het Topstukkendecreet gebeurt door het departement Cultuur, Jeugd en Media, afdeling Waarborgen en Beheren, Team Cultuurgoeieren.

Artikel 4 van het voorontwerp voegt in het Topstukkendecreet een strafrechtelijke sanctie in voor de personen die verzuimen de kennisgevingen opgenomen in het voorontwerp te doen of die het voorkeurecht van de Vlaamse Regering miskennen.

C. Totstandkomingsprocedure

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/60 dat verleend werd op 16 maart 2023.

De Inspectie van Financiën verleende advies op dit voorontwerp van decreet op 7 april 2023.

De Vlaamse Regering heeft haar eerste principiële goedkeuring voor dit voorontwerp van decreet gegeven op ...

De SARC heeft zijn advies gegeven op ...

De Toptukkenraad (Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed) heeft haar advies gegeven op.....

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft zijn advies gegeven op....

De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft zijn advies gegeven op....

De Raad van State verleende zijn advies op ...

De Vlaamse Regering keurde het voorliggend decreet definitief goed op...

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

De wijzigingen aan het Topstukkendecreet (artikelen 2 tot en met 9) zijn een gemeenschapsaangelegenheid.

De wijzigingen aan het Onroerenderfgoeddecreet (artikel 10) zijn een gewestaangelegenheid.

De inwerkingtredingsbepaling (artikel 11) betreft zowel een gemeenschaps- als een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit artikel geeft samen met artikel 10 uitvoering aan de beleidskeuze zoals vermeld in punt B van de omgevingsanalyse in de algemene toelichting.

Voorgesteld wordt om het Topstukkendecreet en het Onroerenderfgoeddecreet als volgt aan te passen:

- Voor de topstukken in beschermde monumenten worden de bepalingen van het Topstukkendecreet inzake toelating tot fysische ingrepen en de subsidieregeling van toepassing (cf. artikel 10);
- De bepaling van het Onroerenderfgoeddecreet dat cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming niet buiten het monument gebracht mogen worden zonder voorafgaande toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed blijft onverkort gelden, ook wanneer deze overeenkomstig het Topstukkendecreet beschermde topstukken zijn. Deze toelatingsplicht geldt ook voor het binnen het monument verplaatsen van (al dan niet als topstuk beschermde) cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming;
- De huidige regeling voor varend erfgoed blijft ongewijzigd (decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed).

Artikel 3

Artikel 3 voegt in het Topstukkendecreet een hoofdstuk Vter "voorkoop" toe.

Dit hoofdstuk voert een recht van voorkoop in, voor de Vlaamse Regering bij openbare verkoop van een topstuk. Een topstuk is een roerend goed of een verzameling bedoeld in artikel 2bis van het Topstukkendecreet, ongeacht of het roerend goed of de verzameling in de Topstukkenlijst is opgenomen of niet (cfr. artikel 2, 10°, van het Topstukkendecreet). Het voorkooprecht wordt uitgeoefend aan de prijs van het laatste bod.

Er werd voor geopteerd om het voorkooprecht te beperken tot de topstukken die op veiling gebracht worden. De invoering van een voorkooprecht op onderhandse overeenkomsten werd overwogen. Besloten werd evenwel om dit niet te doen omwille van het ontbreken van de publieke prijsvorming (die openbare verkopen wel bieden) en omwille van de veelheid van vormen en voorwaarden die dergelijke onderhandse contracten kunnen aannemen.

De regeling is verschillend naar gelang het gaat om een beschermd voorwerp (topstuk opgenomen in de Topstukkenlijst) of om een topstuk dat niet werd opgenomen in de Topstukkenlijst.

Deze regelingen zijn opgenomen in de in het Topstukkendecreet in te voegen artikelen 18quinquies en 18sexies. In het geval van een beschermd voorwerp geldt dit voorkooprecht zowel voor topstukken die voorlopig in de lijst werden opgenomen, als topstukken die definitief in de lijst zijn opgenomen.

Indien de eigenaar of de veilinghouder voorafgaand aan de veiling uitsluitel willen krijgen op de vraag of het cultuurgoed dat zij wensen te veilen, en dat niet in de Topstukkenlijst is opgenomen, al dan niet een topstuk is conform het Topstukkendecreet dan kunnen zij op basis van artikel 3, §3, van het Topstukkendecreet aan de Vlaamse Regering een certificaat van niet-bescherming als topstuk aanvragen. Dit certificaat geldt als een officiële bevestiging dat het roerend goed of de verzameling waarop dit certificaat betrekking heeft geen topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet.

De Vlaamse Regering kan haar voorkooprecht uitoefenen bij de openbare verkoop van topstukken in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Franse Gemeenschap kiest in haar decreet: "Décret du 17 mars 2022 portant protection du patrimoine culturel mobilier" voor een ruime interpretatie van haar bevoegdheden op het vlak van cultuurgoederen die zich in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad bevinden. Dit lijkt op cultuurpolitiek vlak een correcte keuze omwille van het erfgoedbelang in deze van de Gemeenschappen.

Voorgesteld wordt om, in lijn met deze keuze en gezien het erfgoedbelang, het voorkooprecht van de Vlaamse Gemeenschap van toepassing te verklaren op alle cultuurgoederen die zich in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad bevinden en die als een topstuk moeten beschouwd worden als topstukken in de zin van het Vlaamse Topstukkendecreet. Het gaat daarbij zowel om cultuurgoederen opgenomen in de Topstukkenlijst als om cultuurgoederen die niet opgenomen zijn in de Topstukkenlijst maar die beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Vlaamse Topstukkendecreet.

Artikel 4

Het ontworpen artikel 18quinquies bepaalt dat in geval van een openbare verkoop van een beschermd voorwerp de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de Vlaamse Regering kan voorstellen om van haar voorkooprecht gebruik te maken. In dat geval meldt zij dit aan de veilinghouder.

Indien de Vlaamse Regering van haar voorkooprecht wil gebruik maken, dan dient de Vlaamse Regering haar aankoopbeslissing te nemen binnen een termijn van 60 dagen na de melding door de veilinghouder aan de administratie van het bedrag tegen het welke het beschermd voorwerp aan de hoogste bieder werd toegewezen. Deze melding gebeurt uiterlijk tien dagen na de toewijzing.

Het is de administratie die de veilinghouder op de hoogte brengt van de beslissing van de Vlaamse Regering om al dan niet haar voorkooprecht op het beschermd voorwerp uit te oefenen. Het is aan de veilinghouder om de eigenaar en eventueel zijn/haar gemachtigde op de hoogte te brengen van de beslissing van de Vlaamse Regering.

De beslissing tot aankoop wordt genomen overeenkomstig artikel 42, §1, 1°, d), i), van de wet 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (OPZB). Overheidsopdrachten kunnen geplaatst worden bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking indien de opdracht tot doel heeft de verwerving van een uniek kunstwerk. De beslissing tot aankoop wordt genomen door de Vlaamse Regering of haar gedelegeerde conform de geldende delegaties inzake overheidsopdrachten.

Artikel 5

Het ontworpen artikel 18sexies bepaalt dat in geval van een openbare verkoop van een topstuk dat niet opgenomen in de Topstukkenlijst, de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de Vlaamse Regering kan voorstellen om van haar voorkooprecht gebruik te maken. In dat geval meldt zij de veilinghouder uiterlijk op de zitdag, na diens toewijzing van het topstuk, dat zij aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om van het voorkooprecht gebruik te maken.

Dit voorkooprecht is van toepassing op alle cultuurgoederen die niet opgenomen zijn in de Topstukkenlijst maar wel beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Topstukkendecreet.

Ter herinnering: Indien de eigenaar of de veilinghouder voorafgaand aan de veiling uitsluitel willen krijgen op de vraag of het cultuurgoed dat zij wensen te veilen, en dat niet in de Topstukkenlijst is opgenomen, al dan niet een topstuk is conform het Topstukkendecreet dan kunnen zij op basis van artikel 3, §3, van het Topstukkendecreet aan de Vlaamse Regering een certificaat van niet-bescherming als topstuk aanvragen. Dit certificaat geldt als een officiële bevestiging dat het roerend goed of de verzameling waarop dit certificaat betrekking heeft geen topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet.

Dit voorkooprecht geldt ook voor topstukken die onder de bepalingen van artikel 6 van het Topstukkendecreet vallen. Deze topstukken kunnen weliswaar niet in de topstukkenlijst zonder de instemming van de eigenaar (artikel 6 van het Topstukkendecreet) en evenmin kan voor deze topstukken de toelating om ze buiten de Vlaamse Gemeenschap geweigerd worden (artikel 11, §7, van het Topstukkendecreet). Het recht op voorkoop dat krachtens dit voorontwerp van decreet wordt voorgesteld is echter wel van toepassing op deze topstukken.

Indien de Vlaamse Regering van haar voorkooprecht wil gebruik maken, dan dient de Vlaamse Regering haar aankoopbeslissing te nemen binnen een termijn van 60 dagen na de zitdag.

Het is de administratie die de veilinghouder op de hoogte brengt van de beslissing van de Vlaamse Regering om al dan niet haar voorkooprecht op het beschermd voorwerp uit te oefenen. Het is aan de veilinghouder om de eigenaar en eventueel zijn/haar gemachtigde op de hoogte te brengen van de beslissing van de Vlaamse Regering.

Deze beslissing tot aankoop wordt genomen overeenkomstig artikel 42, §1, 1°, d), i), van de wet 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (OPZB). Overheidsopdrachten kunnen geplaatst worden bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking indien de opdracht tot doel heeft de verwerving van een uniek kunstwerk. De beslissing tot aankoop wordt genomen door de Vlaamse Regering of haar gedelegeerde conform de geldende delegaties inzake overheidsopdrachten.

Artikel 6

Het in het Topstukkendecreet in te voegen artikel 18septies bepaalt dat het voorkooprecht door de Vlaamse Regering kan overgedragen worden aan andere overheidsinstanties en aan rechtspersonen die als één van hun doelen de bescherming van het roerend cultureel erfgoed tot doel hebben.

In geval de Vlaamse Regering van deze mogelijkheid wenst gebruik te maken dient ze een limitatieve lijst te bepalen.

Deze bepaling biedt de mogelijkheid aan overheidsinstanties en bepaalde rechtspersonen om via de overdracht van dit recht van voorkoop hun museale collecties uit te breiden met topstukken die een belangrijke versterking kunnen betekenen voor de collectie.

In geval van overheidsinstanties gaat het onder meer om de openbare besturen die inrichtende macht zijn van erfgoedinstanties, zo bijvoorbeeld de lokale en regionale overheden binnen het Nederlandse taalgebied.

In geval van derden gaat het om organisaties met een belangeloos doel die de bescherming van het cultureel erfgoed als één van hun kerntaken hebben.

Artikel 7

Door de in artikel 7 van het voorontwerp voorgestelde toevoeging aan artikel 22, §1, van het Topstukkendecreet worden de algemene strafbepalingen die voorzien zijn in het Topstukkendecreet ook van toepassing verklaard op de personen die verzuimen de kennisgevingen opgenomen in het voorontwerp te doen of die het voorkooprecht van de Vlaamse Regering miskennen.

Artikel 8

Artikel 8 voegt in het Topstukkendecreet een hoofdstuk VIIbis. "Bepalingen over de gegevensverwerking" toe.

Artikel 9

Het ontworpen artikel 26bis in het Topstukkendecreet voegt een regeling in voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet. Dit artikel bevat bepalingen om de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet conform te maken aan de algemene verordening gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679).

De betrokken verwerking van persoonsgegevens steunt op artikel 6,1.e) van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.

Dit artikel 26bis vormt, in overeenstemming met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (Advies VTC/A/W/2020/50) de rechtsgrond waarop de administratie, en andere betrokken organisaties, zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet. Artikel 21bis van het Topstukkendecreet bevat reeds een specifieke regeling met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon (deze

werd ingevoegd in het Topstukken decreet bij artikel 12 van besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 tot uitvoering van artikel 190 van het decreet van 8 juni 2018 houdende de aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en bekrachtigd bij het decreet van 3 juli 2020). Deze specifieke regeling wordt niet gevat door het nieuw ingevoegde hoofdstuk (§2 van het in te voegen artikel 26bis).

Paragraaf 3 van het in te voegen artikel 26bis vermeldt het doel waarvoor de administratie persoonsgegevens mag verwerken. Overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, is de bevoegde administratie het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Paragraaf 4 van het in te voegen artikel 26bis vermeldt het doel waarvoor het Topstukkenfonds persoonsgegevens mag verwerken.

Paragraaf 5 van het in te voegen artikel 26bis zet uiteen op welke categorieën van betrokkenen de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het topstukken decreet betrekking heeft.

Paragraaf 6 van het in te voegen artikel 26bis zet uiteen op welke categorieën van persoonsgegevens de verwerking in het kader van het Topstukken decreet betrekking heeft.

Het rijksregisternummer wordt opgevraagd in het kader van de uitwisseling van gegevens en van de unieke identificatie met betrekking tot aanvragen.

Met andere identificatiegegevens wordt o.m. bedoeld naam, voornaam, of als er wordt uitgewisseld met andere entiteiten, het identificatienummer dat binnen die entiteit wordt gebruikt als dit niet een Rijksregisternummer is. Dit kan ook nader bepaald worden in het uitvoeringsbesluit.

Paragraaf 7 van het in te voegen artikel 26bis behoeft geen verdere toelichting.

Paragraaf 8 van het in te voegen artikel 26bis heeft betrekking op de bewaartermijn van de betrokken persoonsgegevens. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk.

Voor wat betreft de bestuursdocumenten van de Vlaamse overheid wordt aan deze voorwaarde uitvoering gegeven in Afdeling 5. "Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten" van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Artikel III.81 van het Bestuursdecreet bepaalt dat voor elke categorie van bestuursdocumenten beheersregels worden opgesteld die onder meer de bewaartermijn en de definitieve bestemming (vernietiging ofwel een permanente bewaring) van deze bescheiden bevatten. Deze selectieregels worden gepubliceerd in het serieregister dat online beschikbaar is. Het is naar deze beheersregels waarnaar in paragraaf 8 verwezen wordt.

Paragraaf 9 van het in te voegen artikel 26bis bevat de gegevens van betrokkenen die de administratie kan bekendmaken.

Het voor het publiek toegankelijk maken van deze informatie vergroot de transparantie wat het gebruik van middelen voor de uitvoering van het

Topstukkendecreet betreft en bevordert een goed financieel beheer, met name door de publieke controle op de bestede middelen te versterken.

Gezien het doorslaggevende belang van de nagestreefde doeleinden, is het in het licht van het evenredigheidsbeginsel en de vereiste bescherming van de persoonsgegevens gerechtvaardigd om te voorzien in algemene bekendmaking van de relevante informatie, aangezien dit niet verder gaat dan wat in een democratische samenleving en ter voorkoming van onregelmatigheden noodzakelijk is.

Gezien de aard van de gegevens moet hier rekening worden gehouden met de beperkingen die in artikel 7 en 26 van het Topstukkendecreet zelf worden opgelegd.

Omwille van de veiligheid en de privacy van de eigenaar, wordt een uitzondering gemaakt voor subsidies aan natuurlijke personen en subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn.

Artikel 10

De onroerenderfgoedregelgeving voorziet in toelatingsplichten voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming (bv. een spiegel die hangt in een speciaal daarvoor voorziene uitsparing in de lambrisering) in een beschermd monument. Deze toelatingsplichten hebben betrekking op handelingen (cf. art. 6.4.4. Onroerenderfgoeddecreet) en verplaatsingen (art. 6.4.5. Onroerenderfgoeddecreet).

De toelatingsplicht voor het verplaatsen omvat zowel het "buiten het monument brengen" als het "binnen een monument verplaatsen". De plaats van een cultuurgoed vormt namelijk de bestaansreden voor de bescherming als cultuurgoed en maakt ook net daarom "integrerend deel uit van een beschermd monument". Omdat de context van het cultuurgoed van groot belang is, wordt ook de verplaatsing binnen een monument decretaal toelatingsplichtig gesteld.

Voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming die ook een topstuk zijn, vervalt de toelatingsplicht en financiële tegemoetkoming voor handelingen overeenkomstig de onroerenderfgoedregelgeving. In de plaats geldt de toelatingsplicht en subsidiëring voor fysische ingrepen overeenkomstig het Topstukkendecreet. Aanvragen voor toelating worden behandeld door de Topstukkenraad. Aanvragen voor fysische ingrepen aan een topstuk dat ook is beschermd als cultuurgoed of als erfgoedelement onroerend door bestemming, worden door de Topstukkenraad steeds overlegd met het agentschap Onroerend Erfgoed. Daartoe zal het agentschap uitgenodigd worden om in die gevallen aan de beraadslaging van de Raad deel te nemen met raadgevende stem.

Voor topstukken geldt geen toelatingsplicht voor het verplaatsen binnen Vlaanderen. Omdat het behoud van deze toelatingsplicht voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming van wezenlijk belang is, blijft de huidige toelatingsplicht van de onroerenderfgoedregelgeving van toepassing. Voor het buiten de Vlaamse Gemeenschap brengen, biedt het bestaande artikel 11, §3, 2° Topstukkendecreet voldoende garantie, m.n. dat voor topstukken onder bescherming van de monumentenwetgeving een aanvraag tot buiten Vlaanderen brengen ongeldig is zonder akkoord van het bevoegde gewest.

Artikel 11

Dit artikel heeft geen toelichting.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE